

Valikud, otsused ja vastutus

Ülla Linnamägi – Eesti Arst

August ja september on aeg, millal paljud tublid inimesed alustavad tegutsemist rajal, mille nad on valinud. Mõtlen nii arstitudengeid kui ka residente, samuti esimesel töökohal oma tegemisi alustavaid arste. Nad on oma otsuse teinud ja võtnud vastutuse, et suudavad anda valitud teel endast parima.

Tudengitele ajusagarate tööd õpetades küsisin neilt ikka, mis ajendil nad valisid arstiteaduskonnas õppimise, arsti tee. Küsimuse eesmärk oli esitada näide, millega otsmikusagar tegeleb. Selleks on otsuste tegemise ja planeerimine, nii lähi- kui ka kaugperspektiivi nägemine. Ka valede tegevuste pidurdamine. See on eluteed juhtiva osa ajast, nii palju kui meist endast sõltub.

Mäletan isiklikku valiku- ja otsustushetke – mind huvitas inimene ja minu arust kõige parema arusaama sellest pidi andma arstiteadus. Eeldasin, et inimeseks olemise tuumaks on aju, sellest tulenes ka esmakursuslasena tehtud otsus hakata neuroloogiks. Mäletan aga jutte vanaema soovitusel oma lastele – arstiharidusega leiad tööd iga riigikorra ajal ja igas riigis. Siis olime just kaotanud esimese Eesti vabariigi. Seadusaktid muutuvad riigikorrast lähtudes, ajalugu muudetakse/õpetatakse hetke poliitilisest taustast olenevalt, arstiteaduse põhitõed aga jäävad.

Järgmine oluline otsus arstiteaduskonda lõpetades on residentuuri eriala valimine. Ja siis sobiva töökoha valimine. Õigetest otsustest sõltub edaspidi paljude teiste inimese elu, aga ka enda oma.

Järgneb otsus, kas valida akadeemiline karjäär. On teada, et erialad konkureerivad nn helgemate peade enda juurde köitmise pärast. Ülikooli tööle jäämise otsusest oleneb kaugvaates tudengite järelkasvu kvaliteet, aga laiemas mõttes ka meie meditsiiniline kõrgharidus ja selle säilimine. Akadeemilise järelkasvu teemat on selles numbris

käsitlenud Eesti Arstile antud intervjuus Tartu ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna arendusprodekaan dr Sander Pajusalu. Ja kui akadeemiline rada juba valitud, siis on oluline, kas suudame endale jüngreid leida ja neid motiveerida. Tean, kui palju sõltub eriala valikul karismaatilistest õpetajatest, ühte Eesti neurolooge õpetanud professoritest õnnitleme selles ajakirjanumbris ta 90. sünnipäeva puhul.

Miks praegu esineb kõhklusi akadeemilise tee valimisel? Vaimselt võimekamate inimeste hoidmine akadeemiliselt aktiivsena on Eesti riigile üks olulisemaid ülesandeid, ja seda oli kuulda ka erakondade juhtide äsjasest väitlusest Paide arvamusefestivalil. Meie hea kõrgharidus peab säilima. Kuidas hoida hästi funktsioneeriva otsmikusagaraga karismaatilisi arste ülikooli juures? See on kaugperspektiivi arvestades esmatähtis. Teemast on küll palju räägitud, aga senini on see tugevat nuputamist nõudev ülesanne.

Järgmiseks otsuseks on vajadusel/võimalusel juhirolli valimine. Sellest sõltub kolleegide elu ja elukvaliteet. Erilist julgust ja vastutustunnet vajab Eesti meditsiini ja meditsiiniharidust laiemalt juhtima hakkamine. Sellest sõltub, kas Eesti arstiabi saab olema jätkusuutlik. Väga tänuväärne on, kui järjekindlalt on Eesti Arstide Liit meie arstide heaolu eest seisnud. Ka sellest saab lugeda käesolevast ajakirjanumbrist.

Tegelikult näitavad tehtavad otsused oma võimete asjakohast hindamist. Otsus ei pruugi aga alati õigeaks osutuda, ja kuigi tihti on valitud teed juba raskem muuta, peaks otsmikusagaral olema julgust olukord ümber hinnata.

On hästi, et nooruses tehtud valikud pakuvad ikka rõõmu ja saame seeläbi anda endast kõik ning turgutada jõudu ka teistel. Kellele on antud palju, sellelt ka nõutakse palju. Jõudu meile!

Ülla Linnamägi